

Міністерство освіти і науки України
Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної (військової) адміністрації
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Затверджую

Ректор

Галина ПОНОМАРЬОВА

2023 р.

**Програма
фахового вступного випробування
з освітніх компонентів «Сучасна українська літературна мова», «Історія
української літератури», «Польська мова» «Польська література»
для здобуття ступеня магістра зі спеціальності 035 Філологія**

Денна та заочна форма здобуття освіти

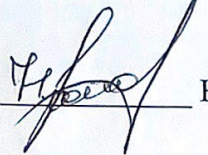
(освітня програма – Філологія. Польська мова та література. Українська мова та література)

ХАРКІВ – 2023

Програма фахового вступного випробування з освітніх компонентів «Сучасна українська літературна мова», «Історія української літератури», «Польська мова» «Польська література» для здобуття ступеня магістра на основі освітнього ступеня бакалавра або магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) зі спеціальності 035 Філологія (освітня програма – Філологія. Польська мова та література. Українська мова та література) розроблена кандидатом філологічних наук, доцентом Наталею ДЕМЧЕНКО, кандидатом педагогічних наук, доцентом Анною ЧАЛОЮ.

Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української лінгвістики, літератури та методики навчання

Протокол № 9 від «12» квітня 2023 року

Завідувач кафедри Наталя ДЕМЧЕНКО

Погоджено

на засіданні Приймальної комісії

Протокол № 1 від 26 квітня 2023 року

Голова Приймальної комісії Галина ПОНОМАРЬОВА

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового вступного випробування для здобуття освітнього ступеня магістра на основі освітнього ступеня бакалавра або магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) зі спеціальності 035 Філологія освітня програма Філологія. Польська мова та література. Українська мова та література складається з освітніх компонентів «Сучасна українська літературна мова», «Історія української літератури», «Польська мова» «Польська література».

У програмі з кожного освітнього компонента, що включений до фахового вступного випробування пропонується перелік тем, за якими розроблені тестові завдання, та основна література, яка покликана допомогти вступникам у підготовці до випробування.

Мета фахового вступного випробування полягає в тому, аби з'ясувати рівень професійної підготовки вступників, його відповідність стандартам вищої освіти й можливостям здобуття вищої освіти на другому (магістерському) рівні вищої освіти.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Конкурсний бал вступника для здобуття ступеня магістра оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів. Фахове вступне випробування проводиться у письмовій формі за тестовими технологіями. Фахове вступне випробування складається з 30 тестів.

Таблиця відповідності балів за 200-бальною шкалою і кількістю правильних відповідей

Тестовий бал	Бал за шкалою 100-200
1-9	Не склав
10	100
11	105
12	110
13	115
14	120

Тестовий бал	Бал за шкалою 100-200
20	150
21	155
22	160
23	165
24	170
25	175

15	125
16	130
17	135
18	140
19	145

26	180
27	185
28	190
29	195
30	200

УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ІСПИТУ В ДИСТАНЦІЙНІЙ ФОРМІ

Фахові вступні випробування проводяться в 1 день за тестовими технологіями. Випробування проводяться на онлайн-платформі з одночасним підключенням всіх вступників. Завдання складаються з 30 тестових питань із варіантами відповідей на кожне, де правильною відповіддю може бути лише одна.

Вступники в синхронному режимі отримують тестові завдання в електронній формі. На виконання завдань відводиться 90 хвилин. Після закінчення роботи над тестовими завданнями вступники надсилають свої відповіді.

Програма освітнього компонента «Історія української літератури»

Особливості літератури кінця XVIII-50-х років XIX століття.

Історичні умови. Шляхи розвитку літератури. Внесок І. Котляревського в розвиток української літератури нової доби. Художній колорит творчості Г. Квітки-Основ'яненка. Творчий внесок П. Гулака-Артемівського, Є. Гребінки в систему розвитку української літератури. Специфіка розвитку українського романтизму. Харківська школа романтиків. Творчість Л. Боровиковського, А. Метлинського, О. Афанасьєва-Чужбинського, В. Забіли, М. Петренка.

Костомаров як зачинатель української історичної драми. «Історія мого життя становить частину історії моєї Батьківщини...». Творчість Т. Шевченка: історіософський вимір. Ранній період творчості Т. Шевченка. Мотиви, жанри, образи. Лірика періоду «трьох літ». Цикл поезій «В казематі». Лірика останніх років. Епохальне значення «Кобзаря».

Українська література другої половини XIX століття

Марко Вовчок у літературному оточенні. «Народні оповідання» як якісно нове явище в українській прозі. Новаторство Л. Глібова в жанрі байки. Творчість С. Руданського. «Люборацькі» А. Свидницького як перший зразок реалістичного соціального роману в українській прозі. Багатогранність творчої діяльності П. Куліша. «Українські оповідання» О. Стороженка.

Місце Ю. Федьковича в історії української літератури. Літературний процес 70-90-х років. Літературні традиції та новаторство І. Нечуя-Левицького. Роман «Хмари». Повість «Дві московки». Новаторський характер творчості Панаса Мирного. Роман «Повія». Повість «Лихо давне й сьогочасне». Суспільно-громадська та літературна діяльність О. Кониського. Жанрове й тематичне багатство художньої творчості Олени Пчілки. Соціальні повісті Б. Грінченка. Реалістичне зображення шкільного життя. Особливості розвитку драматургії. Марко Кропивницький – видатний драматург та організатор професійного реалістичного театру. Оригінальні драми з народного життя М. Старицького. Новаторство І. Карпенка-Карого в психологічних драмах.

Основні тенденції розвитку літератури кінця 19 – першої половини 20 століття.

Франко як самобутня й неординарна особистість: наукова та літературна спадщина. Модернізм як головний напрям літератури 20 століття. Головні течії. Творчість Лесі Українки як вершинне надбання української літератури початку 20 століття. Провідні мотиви лірики. Жанрове й тематичне багатство драм Лесі Українки. Основні мотиви феміністичної

прози О. Кобилянської. «Апостол черні» як перший твір національного спрямування. Експресіоністичні особливості новел В. Стефаника. Особливості імпресіонізму новел М. Коцюбинського. Палімпсести Миколи Вороного. Культ чистого мистецтва у творчості Б. Лепкого. «Журба і радість» Олександра Олеса. Значення творчості письменників кінця 19-поч. 20 століття для розквіту літератури 20 –х років 20 століття.

Драматургія В. Винниченка. Особливості розвитку української літератури «Розстріляного відродження»

В. Винниченко як політичний діяч та письменник світового масштабу. Особливості драматургії. Літературні об'єднання 20-х років 20 століття. Розстріляне Відродження. Поезія 20-х років 20 століття: жанри, мотиви, представники. «Сонячні кларнети» Павла Тичини. Особливості творчості М. Рильського та В. Сосюри. Творчість поетів-«попутників»: М. Йогансен, Драй-Хмара. Екзистенціалізм віршів Є. Плужника. Футурист М. Семенко. «Загірна комуна» М. Хвильового. Психологізм оповідань В. Підмогильного. Усмійки Остапа Вишні. Особливості драм М. Куліша. Значення творчості письменників Розстріляного Відродження для розвитку самобутності української літератури.

Українська еміграційна література як феномен.

Літературні угруповання в діаспорі («Празька школа», МУР, «Слово», «Нью-Йоркська група»): характеристика, загальні особливості, представники, значення. Поетична спадщина «Нью-Йоркської групи». Художня рецепція Голодомору у творах У. Самчука «Марія» та В. Барки «Жовтий князь». Антитоталітарний зміст романістики І. Багряного (на основі аналізу творів «Тигролови», «Сад Гетсиманський»). «Маруся Богуславка» як етапний твір письменника. Своєрідність проблематики й поетики роману І. Багряного «Тигролови». Провідні мотиви роману І. Багряного «Сад Гетсиманський». Національна проблематика твору І. Багряного «Маруся Богуславка».

Творчість О. Довженка: проблематика, образи, стиль.

Кіноповісті «Зачарована Десна», «Україна в огні»). «Щоденник» О. Довженка як документ доби.

Творчість Олеса Гончара («Собор», «Тронка»).

Феномен літературного шістдесятництва.

«Шістдесятництво» як культурно-історичне явище. Провідні мотиви лірики Л. Костенко. Романи у віршах «Маруся Чурай», «Берестечко». Поетичний доробок В. Симоненка. Життя та творчість В. Стуса. Образ України у збірках «Веселий цвинтар», «Палімпсести». Поезія Д. Павличка: проблематика та поетика. «Чорнобильська» проблематика поеми І. Драча

«Чорнобильська Мадонна». Стильові пошуки української прози («хімерна проза»): творчість В. Дрозда та В. Шевчука.

Сучасна українська література (постмодерний період).

Провідні тенденції розвитку української літератури 90-х рр. ХХ століття. Літературні угруповання означеного періоду. Явище постмодернізму: загальна характеристика. Роман Ю. Андруховича «Рекреації» як взірць постмодерністської прози. Феміністичні мотиви прози О. Забужко. Поетичний світ С. Жадана. Роман «Ворошиловград» як книга року Бі-Бі-Сі: тема, проблематика, образи.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

Нормативні документи:

1. Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти». URL: <https://imzo.gov.ua/>

2. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 03 Гуманітарні науки, спеціальність 035 «Філологія». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/035-filologiya-bakalavr.pdf>

Підручники, посібники

1. Агеєва В. Апологія модерну: обрис віку: статті та есеї. Київ : Грані-Т, 2011. 408 с.

2. Архів Розстріляного Відродження: матеріали архівно-слідчих справ українських письменників 1920 – 1930-х років / Упоряд., передм., прим. та комент. Олександра й Леоніда Ушкалових. Київ: Смолоскип, 2010. 456 с.

3. Астаф'єв О. Передмова до антології «Поети «Нью-Йоркської групи» // Поети «Нью-Йоркської групи». Антологія. Х. : Веста : Видавництво «Ранок», 2003. С. 3–42 (Серія «Програма з літератури»).

3. Білоус П. В. Історія української літератури XI – XVIII ст.: Навчальний посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2009. 424 с.

4. Гундорова Т. І. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн. К. : Критика, 2005. 263 с.

4. Дзюба І. М. З криниці літ: У 3т. Т. 3: Літературні портрети; Дніпровський меридіан; Зі спогадів. Київ: Вид. дім Києво-Могилянська академія, 2007. 880 с.

5. Єфремов С.О. Історія українського письменства. Київ: Феміна, 1995. 686с.

6. Історія української літератури першої половини 19 століття: практикум / Укладачі: Н. Д. Демченко, О. В. Масло, І. В. Волкова, М. І. Кордулян. Харків, 2020. 333с.

7. Історія української літератури та літературно-критичної думки першої половини ХІХ ст.: Підручник / Галич О.А., Бойцун І.Є., Кизилова В.В. ін. Київ: Центр навч. літ., 2006. 391с.

8. Історія української літератури. Кінець XIX - початок XX ст. : підручник для студ. вищ. навч. закладів: У 2 кн. Кн. 1 / За заг. ред. О.Д. Гнідан. – Київ: Либідь, 2005. 624 с.
9. Історія української літератури XX століття : У 2 кн. : Підручник для гуманітарних вузів / За ред. В. Дончика. Київ: Либідь, 1998. – Кн.1.: Перша половина XX століття. 462 с.; Кн.2.: Друга половина XX століття. 454 с
10. Історія української літератури XIX століття: у 2 кн. /За ред. акад. М. Г. Жулинського. Кн1. Київ: Відродження, 2005. 656с.; Кн. 2. Київ: Відродження, 2006. 712с.
11. Історія української літератури: XX – поч. XXI ст. : навч. посіб. : у 3 т. Т.2. / За ред. В. І. Кузьменка. К. : Академвидав, 2014. 536 с.
11. Ковалів Ю.І. Історія української літератури XIX – поч. XXI ст. Том I. У пошуках іманентного сенсу. Київ : Академія, 2013. 512с.
12. Ковалів Ю. Історія української літератури кінець XIX – початок XXI століття. У 10 т. : Т. 6. На розламах міжвоєнного двадцятиліття. К. : ВЦ «Академія», 2019. – 528 с.
12. Чижевський Д. Історія української літератури (Від початків до доби реалізму). Тернопіль: Феміна, 1994. 480 с.
13. Павличко С. Модернізм у контексті Мистецького українського руху // Павличко С. Теорія літератури. К. : Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2002. С. 277–315.
13. Розстріляне відродження: Антологія 1917 – 1933: Поезія – проза драма – есей / Упорядкув., передм., післям. Ю. Лавріненка; Післям. Є. Сверстюка. Київ: Смолоскип, 2008. 976 с.
14. Смолич Ю. К. Твори: У 8 тт. Т. 7. : Розповіді про неспокій / Упоряд. О. Смолич; Приміт. К. Волинського. Київ: Дніпро, 1986. 702 с.
15. Харчук Р. Б. Сучасна українська проза: Постмодерний період: Навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2008. 248 с.
16. Шевельов Ю. Вибрані праці: У 2 кн. Кн. II. Літературознавство / Упоряд. І. Дзюба / Ю. Шевельов. – 2-е вид. Київ: Вид. дім Києво-Могилянська академія, 2009. 1151 с

Інформаційні Інтернет-ресурси

1. Філологічний простір: <http://www.filolog.in.ua/>
2. ЛітАкцент: <http://litakcent.com/category/litakcent-roku>
3. Бібліотека Української Літератури: <http://www.ukrlib.com.ua/>
4. Українська література в Інтернеті: <http://www.share.net.ua/>
5. ЛітКлуб: <http://litclub.org.ua>
6. Публічна електронна бібліотека української художньої літератури: <http://ukrlit.org>
7. Літературний процес 20-х років XX ст.: дискусії, полеміки: <http://dSPACE.tnpu.edu.ua/>
8. Інститут літератури ім. Т.Шевченка: <http://www.ilnan.gov.ua/index.htm>
9. Національна спілка письменників України: <http://www.nspu.org.ua>
10. Українська література: електронна бібліотека: <http://www.ukrlit.com.ua>
11. Енциклопедія української літератури: <http://www/proza.cjm.ua>

12. Українська бібліотека «Джерело»: <http://ukrlib.com>
13. Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка: <http://www.philology.Kiev.ua>
14. НДІ українознавства: <http://www.rius.kiev.ua>
15. Український лінгвістичний портал: <http://www1.ulif.org.ua/ulif/>
16. Українська бібліотека «Джерело»: <http://ukrlib.com>

Програма освітнього компонента «Сучасна українська літературна мова»

Загальні поняття курсу. Фонетика та фонологія. Предмет і завдання курсу. Мова як суспільне явище. Предмет і завдання фонетики. Фонологія. Система голосних фонем української мови, їх основні характеристики. Система приголосних фонем української мови, їх основні характеристики. Звукові зміни в системі голосних і приголосних української мови (асиміляція, акомодация, дисиміляція, подвоєння, подовження, спрощення, стягнення). Звукові зміни в системі голосних і приголосних української мови. Чергування голосних і приголосних української мови. Теорія складу, будова складу, практичний складоподіл. Наголос, інтонація, мелодика.

Орфоепія і культура мовлення. Орфоепія як розділ мовознавства. Орфоепічні норми української літературної мови: вимова голосних і приголосних української мови. Орфоепічний аналіз слова. Орфоепічний словник.

Графіка. Графіка як мовознавча дисципліна. Основні терміни графіки. Виникнення та розвиток письма. Українські алфавіти. Апостроф, знак наголосу, розділові знаки. Історія розділових знаків. Уживання апострофа. Позначення на письмі м'якості приголосних. Правила вживання знака м'якшення.

Орфографія. Культура мовлення. Поняття орфографії. Основні принципи української орфографії. Основні правила української орфографії: правила вживання великої літери; правопис найуживаніших префіксів і суфіксів, правила переносу частин слова з рядка в рядок; правопис складних слів і графічних скорочень; правопис слів іншомовного походження; правопис часток не, ні.

Лексикологія і культура мовлення. Лексикологія як розділ мовознавства. Значення слова та поняття. Основні типи лексичних значень. Явище омонімії в сучасній українській мові. Стилiстичне використання омонімії. Паронімія в сучасній українській мові. Стилiстичне використання

паронімів. Явище синонімії в українській мові. Стилiстичне використання синонімiв. Явище антонiмiї в сучаснiй українській мові. Стилiстичне використання антонiмiв. Склад лексики української мови за походженням. Активна та пасивна лексика української мови.

Фразеологія. Лексикографія. Поняття про фразеологію. Джерела фразеологізмів. Робота з фразеологічними словниками. Поняття про лексикографію. Типи словників, їхня будова, правила користування.

Морфеміка. Морфеміка як мовознавча дисципліна. Основні поняття та терміни морфеміки. Типи морфем. Варіантність морфем. Історичні зміни морфемного складу: спрощення, перерозклад, ускладнення. Морфемний аналіз слова. Стилiстична роль суфіксiв і префіксiв. Суфікси зі значенням здрибнілості, пестливості, ласкавості, згрубілості.

Словотвір. Поняття про словотвір. Словотворчий тип, словотворче гніздо, словотворчі засоби. Похідні та твірні слова. Форманти. Основні способи словотворення в українській мові. Словотвірний аналіз слова.

Граматика. Морфологія. Предмет граматики української мови. Граматичне значення. Граматична форма. Граматична категорія. Морфологія як розділ граматики. Принципи виділення частин мови. Іменні частини мови. Іменник як частина мови, його морфологічні ознаки та синтаксичні функції. Семантико-граматичні категорії іменника. Граматичні категорії іменника. Відмінювання. Способи творення та правопис іменників. Прикметник як частина мови. Лексико-граматичні групи. Ступені порівняння. Відмінювання прикметників. Способи творення та правопис прикметників. Числівник як частина мови. Особливості відмінювання. Способи творення та правопис числівників. Способи творення та правопис займенників. Займенник як частина мови. Розряди займенників за значенням. Відмінювання займенників. Неіменні частини мови. Дієслово як частина мови. Морфологічні ознаки та синтаксичні функції дієслова. Форми дієслова. Дві основи дієслова. Граматичні категорії дієслова. Дієприкметник, дієприслівник, безособові форми дієслова на -но, -то. Способи творення та правопис дієслів. Прислівник як частини мови. Способи творення та правопис прислівників. Службові частини мови. Вигук. Прийменник як службова частина мови. Походження та правопис прийменників. Частка як службова частина мови. Походження та часток. Сполучник як службова частина мови. Походження та правопис сполучників. Вигук як особлива частина мови. Звуконаслідувальні слова. Зв'язка.

Синтаксис як розділ граматики. Предмет і завдання синтаксису. Основні одиниці та поняття синтаксису. Словосполучення та речення. Типи словосполучень. Просте речення. Речення як одиниця синтаксису.

Двоскладне речення. Головні члени речення. Другорядні члени речення. Односкладні речення. Типи та стилістичні функції односкладних речень. Просте ускладнене речення. Поняття про просте ускладнене речення. Види ускладнень. Однорідні члени речення. Речення з відокремленими членами речення. Речення, ускладнені вставними і вставленими конструкціями. Речення, ускладнені звертаннями. Синтаксичний аналіз простого неускладненого речення. Синтаксичний аналіз простого ускладненого речення. Складне речення. Складносурядне речення. Складнопідрядне речення. Безсполучникове речення. Речення з різними видами зв'язку. Пунктуація складного речення. Синтаксичний аналіз складного речення. Складні синтаксичні конструкції. Багатокomпонентні складні речення. Період. Конструкції з чужим мовленням.

Стилістика. Лінгвістика тексту. Поняття про текст. Структура та принципи побудови тексту. Абзац. Складне синтаксичне ціле. Поняття про стиль і стилістичну норму. Актуальні проблеми стилістики.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

Нормативні документи:

3. Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти». URL: <https://imzo.gov.ua/>

4. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>

5. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 03 Гуманітарні науки, спеціальність 035 «Філологія». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/035-filologiya-bakalavr.pdf>

6. Український правопис (2019). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/ukrayinskij-pravopis-2019>

Підручники, посібники:

1. *Бабій І.М., Вільчинська Т.П.* Сучасна українська літературна мова. Морфологія : Навчальний посібник. 3-тє вид., перероб. і доповн. Тернопіль : Навчальна книга, 2016. 184 с.

2. *Бондар О.І., Карпенко Ю.О., Микитин-Дружинець М.Л.* Сучасна українська мова. Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2006. 368 с.
3. *Вихованець І.Р., Городенська К.Г., Грищенко А.П.* Граматика української мови. Київ : Рад. шк., 1982. 208 с.
4. *Демська О.* Вступ до лексикографії. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 265 с.
5. *Дудик П.С.* Просте ускладнене речення. Вінниця : ВДПУ, 2002. 332 с.
6. *Жижма О. О.* Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фразеологія : навч. посібник. Маріуполь : ПДТУ, 2017. 285 с.
7. *Півторак Г.* Походження українців, росіян, білорусів та їхніх мов. Міфи та правда про трьох братів слов'янських зі "спільної колиски". Київ : Арістей, 2004. 180 с.
8. *Русанівський В.М.* Історія української літературної мови : підручник. Київ : АртЕк, 2001. 392 с.
9. Сучасна українська мова: Лексикологія. Фонетика : підручник / А.К. Мойсієнко та ін. / за ред. А.К. Мойсієнка ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ : Знання, 2013. 340 с.
10. *Мойсієнко А.К., Алексієнко Л.А., Зубань О.М., Козленко І.В.* Сучасна українська мова: Морфологія : підручник / за ред. А.К. Мойсієнка ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ : Знання, 2013. 524 с.
11. Сучасна українська літературна мова : лексика і фразеологія / за заг. ред. акад. АН УРСР І. К. Білодіда. Київ : Наук. думка, 1973. 439 с.
12. Сучасна українська літературна мова : морфологія / за заг. ред. акад. АН УРСР І. К. Білодіда. Київ : Наук. думка, 1969. 583 с.
13. Сучасна українська літературна мова : навч. комплекс : посіб. для студ. філол. спеціальностей / за заг. ред. проф. В. Д. Ужченка. 2-ге вид., випр. і доп. Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2009. 299 с.
14. Сучасна українська літературна мова : підручник / А.П. Грищенко та ін. / за ред. А.П. Грищенка. 3-тє вид., допов. Київ : Вища шк., 2002. 439 с.
15. Сучасна українська літературна мова : підруч. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл. / М.Я. Плющ та ін. / за ред. М.Я. Плющ. 7-ме вид., стер. Київ : Вища шк., 2009. 414 с.
16. Сучасна українська літературна мова : синтаксис / за заг. ред. акад. АН УРСР І. К. Білодіда. Київ : Наук. думка, 1972. 516 с.
17. Сучасна українська літературна мова : стилістика / за заг. ред. акад. АН УРСР І. К. Білодіда. Київ : Наук. думка, 1973. 588 с.

18. Сучасна українська літературна мова : фонетика / за заг. ред. акад. АН УРСР І. К. Білодіда. Київ : Наук. думка, 1969. 435 с.

19. *Шульжук К.Ф.* Синтаксис української мови. Підручник. Київ : Академія, 2004.

Програма освітнього компонента «Польська мова»

1. Місце польської мови серед слов'янських мов. Найголовніші праслов'янські риси польської мови.
2. Основні етапи історії польської мови. Історичні чинники формування польської мови як національної. Джерела до вивчення історії польської мови.
3. Діалектна основа сучасної польської літературної мови. Співвідношення діалектів та літературної мови на нинішньому етапі.
4. Фонологічна система сучасної польської літературної мови. Структура польського вокалізму та консонантизму. Особливості реалізації фонем.
5. Найосновніші фонетичні перетворення в історії польської мови; коментар до них.
6. Сучасний польський наголос та історія його становлення. Польська орфоепія: традиції та тенденції змін.
7. Принципи польської орфографії та стан їх наукового опису. Реформи польського правопису у ХХ ст.
8. Принципи класифікації частин мови у польському мовознавстві.
9. Іменник у польській мові: граматичні категорії та морфологічна структура словозмінних форм.
10. Категорія роду у польській мові і особливості її мовного вираження.
11. Способи словотвору іменників у польській мові. Основні дериваційні класи, типи і моделі польських субстантивів.
12. Прикметник у польській мові, його граматичні категорії та семантичні розряди. Словотворча будова польських прикметників.
14. Займенник у польській мові, розряди, словозміна, синтаксичні функції.
15. Числівник у польській мові, його категорії і словозмінні та синтаксичні особливості.
16. Польське дієслово, його граматичні категорії і синтаксичні функції.
17. Проблема класифікації польського дієслова за дієвідмінами. Опис польського дієвідмінювання С. Шобера, Я. Токарського, Р. Ляковського.
18. Формотворення польського дієслова: структурні типи і морфологічні класи.

19. Проблема дієслівного виду. Способи вираження видових опозицій використання видів у польській мові.
20. Загальна характеристика особливостей творення дієслів у польській мові. Основні дериваційні класи, типи і моделі дієслів.
21. Основні чергування в основах польських дієслів; історичний коментар до них.
22. Польський прислівник: морфологічна, словотворча та синтаксична характеристика.
23. Службові частини мови, їх різновиди та функції.
24. Теоретичні завдання та методологічні проблеми вивчення словотворчої системи польської мови. Основні поняття польської дериватології.
25. Синхронний та діахронічний аспекти в дослідженнях із польського словотвору.
26. Питання дериватології у працях В.Дорошевського, Є.Куриловича, сучасних польських дослідників.
27. Синтаксична система польської мови. Основні поняття та категорії синтаксису.
28. Загальні характеристики і типи словосполучень сучасної польської мови.
29. Головні та другорядні члени речення і способи їх вираження у польській мові.
30. Структурні та функціональні типи речень сучасної польської мови.
31. Лексична система польської мови: склад, структура і тенденції розвитку.
32. Фразеологія польської мови. Типи фразеологізмів і способи їх наукового опису, аналізу і витлумачення.
33. Початки польської лексикографії. Різновиди словників. Досягнення польської лексикографії ХХ ст.
34. Варіанти польської мови: усна і писемна мова, стилі, соціолекти. Проблема польської „новомови”.
35. Функціональні стилі польської мови, їх ієрархічна структура. Стилiстична диференціяція мовної системи.
36. Проблеми мовної норми. Культура мови. Польські лінгвісти у боротьбі за чистоту і розвиток рідної мови.
37. Соціолінгвістичні умови існування і головні тенденції розвитку польської мови у ХХ ст.
38. Контакти польської мови із сусідніми мовами. Проблема запозичень. Польська мова за межами Польщі.
39. Виникнення і розвиток наукового вивчення польської мови. Видатні постаті в історії польського мовознавства.

40. Лінгвістична полоністика у ХХ ст., її основні напрямки та здобутки. Розвиток досліджень польської мови за межами Польщі.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Базовий польсько-український, українсько-польський словник / Уклад. А. Малецька, З. Ландовські; за заг.ред. В. Т. Бусела. Харків : Вид-во «Ранок»; Київ, Ірпінь: ВТФ «Перун», 2013.

2. Войцева О.А. Польська мова: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Чернівці: Букрек, 2010. 384 с.

3. Дворницька Н. І., Стахнюк Н. О. Історія польської мови. Граматика. Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський, ТзОВ «'Апостроф», 2020. – 124 с.

4. Кононенко В. І., Кононенко І. В. Контрастивна граматика української та польської мов. Київ, 2006.

5. Кононенко І., Співак О., Українсько-польський словник міжмовних омонімів і паронімів. Київ: Вища школа, 2008.

6. Кравчук А. Польська мова – українцям. Іменна словозміна з елементами синтаксису. Львів, 2008.

7. Лобас Н.П. Польська мова: Стислий курс граматики. Тернопіль-Харків: Ранок, 2010. 180 с/

8. Лучик В. В. Вступ до слов'янської філології: Підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2008. 344 с.

9. Моклиця А. В. Лексикологія сучасної польської мови : навчально-методичні матеріали до курсу. Видання друге, перероблене і доповнене. Луцьк, 2018. 114 с.

10. Пучковський Ю. Польська мова. Київ : Чумацький шлях, 2013. 272 с.

11. Слюсар О. Польська мова. Чернівці : Букрек, 2011. 304 с.

12. Achtełik A., Hajduk-Gawron W., Madeja A., Świątek M. Bądź na B1. Zbiór zadań z języka polskiego oraz przykładowe testy certyfikatowe dla poziomu B1, Universitas, Kraków, 2009.

13. Bańko M. Wykłady z polskiej fleksji. Warszawa, 2002.

14. Butcher A., Maliszewski B., Przechodzka A., Rzeszutko-Iwan M., Trębska-Kerntopf A. Wokół Lublina. Zadania testowe z języka polskiego jako obcego. Poziom podstawowy, średni i zaawansowany, Wydawnictwo UMCS, Lublin, 2009.

15. Ciesielska-Musameh R., Guzik-Świca B., Przechodzka G. Z polskim w świat. Podręcznik do nauki języka polskiego, Wydawnictwo UMCS, Lublin, 2016.

16. Grzegorzczkowska R. Wprowadzenie do semantyki językoznawczej, wyd. IV, rozszerzone, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2010.

17. Grzegorzczkowska R. Wykłady z polskiej składni. Warszawa, 2021.

18. Jadacka H. Kultura języka polskiego. Fleksja, słowotwórstwo, składnia. Warszawa, 2005.
19. Jadacka H., Kultura języka polskiego. Fleksja, słowotwórstwo, składnia, Warszawa 2006.
20. Jadacka H., Kultura języka polskiego. Fleksja, słowotwórstwo, składnia, Warszawa 2006.
21. Jasińska A. Połącz kropki. Gramatyka polska dla obcokrajowców. Warszawa, 2020.
22. Karpowicz T. Kultura języka polskiego. Wymowa, ortografia, interpunkcja. – Warszawa, 2009.
23. Kołaczek E. Testój swój polski – Fonetyka. Kraków, 2017.
24. Krawczuk A. Morfologia współczesnego języka polskiego (flrksja). Część I. Lwów, 2007.
25. Krawczuk A. Pragmalingwistyka. Polska etykieta językowa. Zmiany w zwyczajach językowych Polaków na przełomie wieków. [W:] Кравчук А. Лексикологія і культура польської мови. У 2 т. Т. 2.: Культура польської мови. Київ, 2010. S. 422-489.
26. Kryżan-Stanojević, Sawicka I. Ćwiczenia z fleksji języka polskiego dla cudzoziemców. Toruń, 2007.
27. M., Gałczyńska A. i in. Język polski. Kompendium. Warszawa, 2005.
28. Machowska J. Gramatyka? Dlaczego nie?! Ćwiczenia gramatyczne dla poziomu A1. Kraków: Universitas, 2010. 263 s
29. Maciołek M. Tęczowa gramatyka języka polskiego w tabelach. Część 2. Czasownik, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2012.
30. Madeja A., Ahtelik A., gwiątek M., Hajduk-Gawron W. Bągina B1. Zbiór zadań z jCzyka polskiego oraz przykádowe testy certyfikatowe dla poziomu B1, Universitas, Kraków, 2012.
31. Małolepsza Małgorzata, Szymkiewicz Aneta, Hurra po polsku 1. Podręcznik studenta. Kraków: Prolog, 2010. 156 s.
32. Małolepsza Małgorzata, Szymkiewicz Aneta, Hurra po polsku 1. Zeszyt ćwiczeń. Kraków: Prolog, 2010. 86 s.
33. Mędak S. Polski. Megatest. Polish in Exercises, Wydawnictwo Lingo, Warszawa, 2012.
34. Nagórko A. Podręczna gramatyka języka polskiego. Warszawa, 2010.
35. Nagórko A. Zarys gramatyki polskiej. – Warszawa, 2005.
36. Oćdak S. Sáoownik odmiany rzeczowników polskich, Wydawnictwo „Universitas”, Kraków 2011.
37. Polański E., Nowak T. Leksykon wiedzy o języku polskim nie tylko dla uczniów. Kraków, 2010.
38. Polsko-ukraiński słownik frazeologiczny / A. Piasecka, I. Tulina-Blumental. Łódź : Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2016.
39. Polsko-ukraiński słownik lingworealioznawczy / Autorzy: H. Wojcewa, H. Kasim, J. Kowalewski. K. : TOW „Interserwis”, 2018.
40. Saloni Z. Czasownik polski. Odmiana. Słownik. Warszawa, 2007.

41. Słownik frazeologiczny / K. Głowińska. Poznań : Wydawnictwo Langenscheidt Polska, 2017.
42. Stanek J. Fonetyka – polski w praktyce. Wyd. 1. Kraków : Glossa, 2020.
43. Stempek I., Stelmach A. Polski krok po kroku. Tablice gramatyczne, Glossa, Kraków, 2013.
44. Stempek I., Stelmach A., Dawidek S., Szymkiewicz A. Polski. Krok po kroku 1, Glossa, Kraków, 2010.
45. Stempek I., Stelmach A., Polski krok po kroku 2, Glossa, Kraków, 2012.
46. Uczymy się polskiego. Podręcznik języka polskiego dla cudzoziemców 1. Teksty. Pod red. Barbary Bartnickiej. Warszawa: Wiedza Powszechna, 2010. 144 s.
47. Wróbel H. Gramatyka języka polskiego. Kraków, 2001.
48. Zarych E. Ortografia polska w ćwiczeniach dla obcokrajowców. Wyd. 1. Kraków : Prolog, 2016.
49. Życzenia na każdą okazję. Wybór tekstów: J. Szczepniak. Olsztyn, 2007.

Интернет-ресурси

1. Підручники польської мови:
http://znpu.org.ua/materialydydaktyczne/podreczniki/?fbclid=IwAR1hRUU-n3aRnmf9gtvczvl2hphUD9Zl8BS_MY7_9iIA7lK1sEx9ETMQOo
2. Польські прислів'я і приказки <http://przyslowia-polskie.pl/?fbclid=IwAR2kC1oJsiphS2NSVodoxf0cG2B5sutHcXRQlt2rkudXpsqOzqJCnU6T2o>
3. Тести на знання польської мови
https://kanapka.pl.ua/testy/?fbclid=IwAR0vJ_IFbX8P0LHTfOZmNYb5Rf3d4ma4HtoWhaHAIPN5dNSgrOP5uDXR3g
3. Польша і культура Польщі <https://culture.pl/en>
4. Польський сленг http://vsetutpl.com/polskyy-sleng?fbclid=IwAR3o_N67NTfg57kvLs9NNyo-64yWpb1_kyzru9n2QmIOHmvrRMTeZFtrUOU
5. Польська мова самостійно: додатки, програми, книги
https://studway.com.ua/vivchitipolsku/?fbclid=IwAR0BYdmlrux3R6zJuyQPozBzxSKFE6tuPtA1uPTkbvbN_CEcQ-PBZaOKRks
6. Polski jako język obcy: <http://www.superkid.pl/polski-dla-dzieci-jakojezyk-obcy>
7. . Materiały do nauczania języka polskiego:
<http://epolish.eu/main/materials/index.html>

Програма освітнього компонента «Польська література»

1. Доба середньовіччя та початки польського письменства: жанри, тенденції, тематика.
2. Відродження в Польщі: літературний доробок доби.
3. Творчість Я. Кохановського в контексті Відродження в Польщі.
4. Бароко – епоха протиріч (головні постаті, явище концептизму і сарматизму).
5. Барокова творчість Я.А. Морштина: проблематика і поетика.
6. Просвітництво як культурна формація.
7. І. Красіцький – творчий доробок та значення діяльності в добу Просвітництва.
8. Розвиток театру в старопольську добу.
9. Польський романтизм: особливості історико-літературних процесів доби.
10. Творчість А. Міцкевича: періодизація, тематика, образи.
11. Поезія і драматургія Ю. Словацького.
12. Історіософська творчість З. Красінського.
13. Естетика і філософія поезії Ц.-К. Норвіда.
14. «Українська школа» в польському романтизмі (творчість С. Гощинського, А. Мальчевського, Б. Залеського).
15. Епоха позитивізму в польській літературі. Гасла, програми, жанри, постаті.
16. Поетика і проблематика творчості Б. Пруса.
17. Творчість Е. Ожешко в контексті розвитку польського позитивізму.
18. Історична романістика Г. Сенкевича: сюжети, образи, ідейний зміст.
19. Програми, полеміки, естетика періоду «Молодої Польщі».
20. Поезія Я. Каспровича, Л. Стаффа, К. Пшерви-Тетмайєра в контексті естетики Молодої Польщі.
21. Драматургія «Молодої Польщі» («Весілля» С. Виспянського).
22. Проза С. Жеромського – жанри, тематика, сюжетно-композиційні особливості.
23. Доба міжвоєнного двадцятиліття в літературі: періодизація, ідейні домінанти, літературні угруповання.
24. Поезія літературної групи «Скамандер»: особливості поетики.
25. Стильові домінанти лірики міжвоєнного двадцятиліття.
26. Проза З. Налковської, М. Домбровської: традиція й новаторство.
27. Новаторство прози Б. Шульца.

28. Гротеск і проблема Форми у творчості В. Гомбровича («Фердидурке», «Транс-Атлантик», драматургія).
29. Драматургія міжвоєнного двадцятиліття (С. Віткевич).
30. Осмислення досвіду війни у прозі 40-50-их років ХХ ст. (З. Налковська, Т. Боровський, Є. Анджєвич, Я. Івашкевич).
31. Обличчя тоталітаризму (на прикладі творчості Г. Герлінга-Грудзінського, Т. Боровського, З. Налковської).
32. Проза польсько-українського пограниччя ХХ ст. (Л. Бучковський, В. Одоєвський, А. Кусьневич та ін.).
33. Поетичне покоління 56: постаті, поетика.
34. Драматургія 60-их років ХХ ст. (Т. Ружевиц, С. Мрожек).
35. Фантастика і футурологія С. Лема.
36. Класики сучасної польської лірики (Ч. Мілош, В. Шимборська, З. Герберт).
37. Есеїстика Ч. Мілоша («Родина Європа», «Пошуки вітчизни» тощо).
38. Творчість Т. Конвіцького (роман «Малий Апокаліпсис»).
39. Публіцистика Р. Капусцінського («Імперія»).
40. Проза польського постмодернізму (О. Токарчук, М. Гретковська).

Рекомендовані джерела інформації

1. Абашина Н. С. та ін. Давні слов'яни. Археологія та історія. Навчальний посібник. Київ, 2012.
2. Абрамович С. Д., Кеба О. В., Стахнюк Н. О. Історія польської літератури. Навчальний посібник: Цикл лекцій. За ред. С. Д. Абрамовича. К.: Видавничий дім Дмитра
3. Бураго, 2019. 620 с. Абрамович С. Усна народна творчість слов'ян. Курс лекцій. Кам'янець-Подільський, 2021.
4. Кропивко І. В. Українська і польська постмодерна проза (карнавал, фрагментація, фронтір): монографія. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2019. 524 с.
5. Лавський Я. Іронія. Історія. Геополітика. Польсько-українські літературні студії / Пер. Із пол. І. Шевченко. Київ, 2018.
6. Нарис історії польської літератури. У 2 кн.: підручник. Кн. 1 / Р. Радишевський. Київ: Талком, 2019. 512 с. (Київські полоністичні студії; т. 34).
7. Петрухіна Л. Е. Історія польської літератури: Конспект лекцій і завдання. Львів: Вид-во Львівськ. ун-ту, 2006. 215 с.
8. Радишевський Р. Нарис історії польської літератури: підручник: у 2-х кн. Київ: Талком, 2019.
9. Черниш Т. О. Нариси з історії польської літературної мови. Частина І. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 2019.

10. Bukowski K. Biblia a literatura polska. Poznań: Pallottinum, 2003. 396 s.
11. Bukowski K., ks. Biblia a literatura polska. Poznań, 2003.
12. Dwadzieścia lat literatury polskiej 1989–2009. Źycie literackie po 1989 roku / pod red. D. Nowackiego, K. Uniáowskiego, Katowice 2010. CzĀĞü 1 i 2.
13. Gabryś-Sławińska M. Polska krytyka literacka w XIX i XX wieku. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2016. 199 s.
14. Gabryś-Sławińska M. Polska krytyka literacka w XIX i XX wieku. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2016. 199 s.
15. Klimowicz, M. Oświecenie. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2002. 608 s.
16. Kopciński J. Wybudzanie. Dramat polski. Interpretacje. Warszawa : IBL Instytut Badań Literackich PAN, 2018. 390 s.
17. Kopciński J. Wybudzanie. Dramat polski. Interpretacje. Warszawa : IBL Instytut Badań Literackich PAN, 2018. 390 s.
18. Nasiłowska A. Historia literatury polskiej. – Warszawa: IBL, 2020.
19. Polska genologia lingwistyczna/ Pod red. D. Ostaszewskiej, R. Cudaka. Warszawa: PWN, 2008.
20. Polska genologia literacka / Pod red. D. Ostaszewskiej, R. Cudaka. Warszawa: PWN, 2007.
21. Polska genologia literacka. Gatunek w literaturze współczesnej / Pod red. R. Cudaka. Warszawa: PWN, 2009.
22. Sendyka R. Słownik rodzajów i gatunków literackich // «Teksty Drugie». 2009. Nr 3. S. 152–161.
23. Słownik rodzajów i gatunków literackich / Pod red. G. Gazdy, S. Tynieckiej-Makowskiej. Kraków: Universitas, 2006.
24. Tomkowski J. Dzieje Literatury Polskiej. Warszawa : Świat Książki, 2008. 544 s.
25. Tomkowski J. Dzieje Literatury Polskiej. Warszawa, 2008.
26. Tomkowski J. Dzieje Literatury Polskiej. Warszawa, 2008.
27. Współczesna teoria badań literackich za granicą. Antologia pod red. H. Markiewicz, Kr, 1973, t.1-3. \ Czernysz T. et al. Polsko-ukraiński słownik terminologii językoznawczej. Київ, 2004.